

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проєктами

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
«Міжнародні економічні відносини»

Підготовки	Бакалавра
Галузі знань	029 «Міжнародні відносини»
Спеціальності	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітньо-професійної програми	«Міжнародні відносини», «Міжнародна інформація та суспільні комунікації», «Регіональна безпека»

Силабус освітнього компонента «Міжнародні економічні відносини» підготовки бакалавра галузі знань – 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини», «Міжнародна інформація та суспільні комунікації», «Регіональна безпека»

РОЗРОБНИК кандидат економічних наук, доцент
кафедри міжнародних економічних
відносин та управління проєктами **Кухарик В.В.**

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми:

доц. Федонюк С.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічних відносин та управління проєктами

Протокол № 1 від 01.09.2023 р.

Завідувач кафедри: Бояр А.О.)

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	29 «Міжнародні відносини»,	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»,	Рік навчання – 2
ІНДЗ: немає	«Міжнародні відносини», «Міжнародна інформація та суспільні комунікації», «Регіональна безпека»	Семестр – 3
		Лекції – 40 год.
		Практичні (семінарські) – 32 год.
		Самостійна робота – 40 год.
	бакалавр	Консультації – 8
Мова навчання		Форма контролю: екзамен
		Українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП	<u>Кухарик Вікторія Василівна</u>
Науковий ступінь	кандидат економічних наук
Вчене звання	
Посада	доцент кафедри економічних відносин та управління проектами
Контактна інформація	kucharyk.viktoria@vnu.edu.ua 0957885233
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу

ОК «Міжнародні економічні відносини» передбачає формування у майбутніх фахівців системи спеціальних знань з проблем та перспектив розвитку міжнародних економічних відносин. Результатом вивчення є: ознайомлення з особливостями формування та розвитку системи міжнародних економічних відносин; вивчення основних форм, закономірностей та особливостей розвитку міжнародних економічних відносин в сучасних умовах; аналіз системи регулювання міжнародних економічних відносин та засвоєння специфіки механізму регулювання міжнародних економічних відносин.

2. Пререквізити – Вступ до фаху.

Постреквізити – Зовнішня політика України та національні інтереси, Аналіз та прогнозування зовнішньої політики країн та регіонів, Зовнішньополітичні комунікативні технології.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Основна **мета** вивчення ОК «Міжнародні економічні відносини» – виробити у здобувачів загальне уявлення про ознаки найважливіших тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин у сферах міжнародної торгівлі, міжнародного руху капіталу, міжнародної міграції робочої сили тощо.

Завдання – розуміння сутності і значення міжнародних економічних відносин (МЕВ); дослідження еволюції міжнародних економічних відносин, чинників і рівнів їх розвитку, особливостей дії законів і принципів МЕВ; аналіз стану системи міжнародних економічних відносин, вивчення форм МЕВ.

4. Результати навчання (Компетентності).

Компетентності	Інтегральна	Загальні (ЗК)	Спеціальні (фахові) (СК)
	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних економічних відносин в цілому та міжнародного бізнесу зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	СК 1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.
		ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	СК 2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.
		ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті.	СК 3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.
		ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	СК 4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.
		ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	СК 5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.
		ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	СК 7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.
ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	СК 9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем. СК 11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними. СК 13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.		
Програмні результати навчання (РН)			
РН01.	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.		
РН03.	Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.		
РН06.	Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.		
РН09.	Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.		
РН11.	Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні звіти.		
РН13.	Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.		

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Ус.	Лк.	Сем	Конс	Сам.	Форма контр/Бали
Змістовий модуль 1. Міжнародні економічні відносини: базові поняття, форми						
Тема 1. Міжнародні економічні відносини у системі світової економіки	4	2	-	-	2	
Тема 2. Світова економічна система	6	2	2	-	2	ДС, РЗ/К / 3
Тема 3. Міжнародні торгівельні відносини	9	2	4	1	2	ДС, ВБ, Р / 5
Тема 4. Міжнародна міграція робочої сили	6	2	2	-	2	ДС, Р / 2
Тема 5. Міжнародний рух капіталу	7	2	2	1	2	ДС, Р / 3
Тема 6. Міжнародні валютні відносини та валютні системи в структурі міжнародного фінансового ринку	13	4	6	1	2	ДС, ДБ / 8
Тема 7. Міжнародний трансферт технологій	6	2	2	-	2	ДС, Р / 2
Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція	11	4	4	1	2	ДС, Р / 5
Разом за змістовим модулем 1.	62	20	22	4	16	28
Змістовий модуль 2. Регулювання міжнародних економічних відносин						
Тема 9. Механізм регулювання міжнародних економічних відносин	4	2	-	-	2	-
Тема 10. Держава як регулятор міжнародних економічних відносин	7	2	-	1	4	-
Тема 13. Фірми у системі регулювання міжнародних економічних відносин	9	2	2	1	4	ДС, РЗ/К / 3
Тема 14. Обмежувальна ділова практика в міжнародних економічних відносинах	4	2	-		2	-
Тема 15. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.	9	2	2	1	4	ДС, РЗ/К / 3
Тема 16. Регулювання світової торгівлі у межах ГАТТ/СОТ.	4	2	-	-	2	-
Тема 17. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.	7	2	2	1	2	ДБ, РЗ/К / 2
Тема 18. Міжнародні товарні та торгові угоди в системі регулювання міжнародної торгівлі.	4	2	-	-	2	-
Тема 19. Міжнародні економічні організації як ядро розвитку МЕВ	10	4	4	-	2	ДС, РЗ/К / 4
Разом за змістовим модулем 2.	58	20	10	4	24	12
Всього годин	120	40	32	8	40	40
Види підсумкових робіт						Бали
МКР						60
Балів						100

*Методи контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ – індивідуальна науково-дослідна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору, Т – тест, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Міжнародні економічні відносини у системі світової економіки	2
2.	Світова економічна система	2
3.	Міжнародні торгівельні відносини	2
4.	Міжнародна міграція робочої сили	2
5.	Міжнародна міграція робочої сили	2
6.	Міжнародні валютні відносини та валютні системи в структурі міжнародного фінансового ринку	2
7.	Міжнародний трансферт технологій	2
8.	Міжнародна економічна інтеграція	2
9.	Механізм регулювання міжнародних економічних відносин	2
10.	Держава як регулятор міжнародних економічних відносин	4
11.	Фірми у системі регулювання міжнародних економічних відносин	4
12.	Обмежувальна ділова практика в міжнародних економічних відносинах	2
13.	Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі	4
14.	Регулювання світової торгівлі у межах ГАТТ/СОТ	2
15.	Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі	2
16.	Міжнародні товарні та торгові угоди в системі регулювання міжнародної торгівлі	2
17.	Міжнародні економічні організації як ядро розвитку МЕВ	2
	Разом	40 год.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Microsoft Teams) за відповідних умов.

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання тестування складання іспиту заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль проходить у формі екзамену, за складання якого здобувач може отримати максимум 60 балів. Здобувач освіти обов'язково складає екзамен у тому разі, якщо набрав менше 75 балів протягом семестру, або якщо не згідний з балами, які набрав. В такому разі, бали за модульні контрольні роботи анулюються, залишаються бали за поточне оцінювання.

Екзамен складається у формі підсумкового тесту у програмі Office-365 (Forms).

Список питань на іспит

- 1 Сутність МЕВ. Об'єкти та суб'єкти МЕВ.
- 2 Принципи, рівні та структура МЕВ.
- 3 Фактори виробництва у світовому господарстві
- 4 Світова економіка як наукове поняття. Структура та рівні світової економіки.
- 5 Підходи до класифікації країн.
- 6 Класифікація країн світу відповідно до соціально-економічного типу
- 7 Основні показники розвитку світової економіки.
- 8 Поняття міжнародної та зовнішньої торгівлі. Показники зовнішньої торгівлі товарами.
- 9 Структура та географічний розподіл міжнародної торгівлі товарами.
- 10 Основні тенденції розвитку світової торгівлі товарами на сучасному етапі.
- 11 Сутність міжнародного руху капіталу.

- 12 Передумови та цілі міжнародного руху капіталу.
- 13 Критерії та форми міжнародного руху капіталу, їх характеристика.
- 14 Зміст і форми прямих іноземних інвестицій.
- 15 Причини експорту та імпорту капіталу у формі прямого іноземного інвестування.
- 16 Злиття і поглинання як форма прямого іноземного інвестування.
- 17 Динаміка, структура та географія прямих іноземних інвестицій.
- 18 Особливості прямого іноземного інвестування в сучасних умовах.
- 19 Зміст і форми портфельних іноземних інвестицій.
- 20 Причини експорту та імпорту капіталу у формі портфельного іноземного інвестування.
- 21 Динаміка, структура та географія портфельних іноземних інвестицій.
- 22 Особливості портфельного іноземного інвестування в сучасних умовах.
- 23 Сутність та види міжнародної міграції робочої сили.
- 24 Етапи міжнародної трудової міграції.
- 25 Причини міжнародної міграції робочої сили в умовах економічної глобалізації.
- 26 Фактори та економічні ефекти міжнародної міграції робочої сили.
- 27 Соціально-економічні наслідки „відпливу умів” для країн-експортерів та імпортерів робочої сили.
- 28 Світовий ринок праці.
- 29 Динаміка та структура міжнародної трудової міграції.
- 30 Основні світові „центри тяжіння” міжнародної трудової міграції.
- 31 Нелегальна трудова міграція.
- 32 Передумови розвитку міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.
- 33 Сутність, структура та види валютних систем.
- 34 Світова валютна система та етапи її еволюції.
- 35 Спеціальні права запозичення (СДР).
- 36 Європейський валютний союз та особливості його розвитку. Міжнародна роль євро як засобу розрахунків.
- 37 Конвертованість та котирування валют. Крос-курс.
- 38 Режими та динаміка валютного курсу.
- 39 Валютна політика і регулювання валютного курсу.
- 40 Зміст і структура світового фінансового ринку.
- 41 Базові положення і суть міжнародної економічної інтеграції.
- 42 Етапи економічної інтеграції та їх характеристика.
- 43 Загальні ефекти міжнародної економічної інтеграції.
- 44 ЄС
- 45 Особливості інтеграційних процесів в країнах Північної Америки
- 46 Особливості інтеграційних процесів у Південній Америці.
- 47 Загальні тенденції та особливості інтеграції в країнах, що розвиваються.
- 48 Регіональні торговельні угоди та їх роль у сучасному світовому господарстві.
- 49 Поняття та роль міжнародної передачі технологій у міжнародних економічних відносинах.
- 50 Теоретичні основи міжнародної передачі технологій.
- 51 Об’єктивна необхідність регулювання міжнародних економічних відносин.
- 52 Об’єкти та суб’єкти регулювання.
- 53 Основні принципи, інструменти та методи регулювання.
- 54 Рівні механізму регулювання МЄВ.
- 55 Ендогенна та екзогенна система регулювання міжнародних економічних відносин.
- 56 Процес установаження конкурентної рівноваги на міжнародних ринках
- 57 Сутність та цілі державного регулювання міжнародних економічних відносин
- 58 Зовнішньоекономічна політика держави, її суть, цілі, напрямки, види та чинники.
- 59 Форми, види, характер та методи впливу держави на міжнародні економічні відносини
- 60 Державна торговельна, валютна політики, політика іноземного інвестування
- 61 Структура сучасної системи регулювання міжнародних економічних відносин.
- 62 Фірми як регулятори МЄВ.
- 63 Методи впливу фірм на МЄВ.
- 64 Основні форми міжфірмового регулювання міжнародних ринків
- 65 Поняття глобальної фірми. Етно-, полі- та геоцентричні фірми.
- 66 Сутність та особливості обмежувальної ділової практики (ОДП).
- 67 Основні види ОДП. Форми протидії ОДП на національному та міжнародному рівнях.
- 68 Міжнародний механізм захисту конкуренції.

- 69 Поняття «міжнародні економічні організації». Роль міжнародних економічних організацій в системі МЕВ.
- 70 Сучасна система міжнародних економічних організацій, їх класифікація.
- 71 Економічна діяльність ООН, її рівні.
- 72 Економічна й Соціальна Рада (ЕКОСОП) ООН
- 73 Міжнародна організація праці
- 74 Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ)
- 75 Продовольча й сільськогосподарська організація ООН
- 76 ЮНІДО (Організація Об'єднаних Націй із промислового розвитку)
- 77 Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ)
- 78 Міжнародний валютний фонд
- 79 Група Світового банку
- 80 Міжнародна фінансова корпорація
- 81 Міжнародний банк реконструкції та розвитку
- 82 Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів
- 83 ОЕСР
- 84 Світова організація торгівлі
- 85 ОПЕК
- 86 G7
- 87 G20
- 88 Азійський банк розвитку
- 89 Арабський валютний фонд
- 90 Африканський банк розвитку
- 91 Європейський банк реконструкції та розвитку
- 92 Європейський інвестиційний банк
- 93 Ісламський банк розвитку
- 94 Чорноморський банк торгівлі і розвитку
- 95 Всесвітній економічний форум
- 96 Ініціатива трьох морів

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90 – 100	Відмінно	A	відмінне виконання
82 – 89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75 - 81	Добре	C	загалом хороша робота
67 -74	Задовільно	D	непогано
60 - 66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1 – 59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Методичне забезпечення

1. Кухарик В., Фаримець В. Сучасний стан розвитку офшорного бізнесу у світі. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2020. № 1 (7). С. 21-40.
2. Кухарик В. В. Сучасні тенденції розвитку міжнародної інвестиційної діяльності ТНК. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. № 3 (23). С. 32-43.
3. Кухарик В. В. Статистичне дослідження світового ринку залізної руди. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1367> DOI: 10.32782/2524-0072/2022-39-22.
4. Кухарик В. В. Ризики та переваги мегарегіональних торговельних угод. *Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук* : збірник матеріалів V Міжнар. наук. практ. конф. (11 листопада 2021 р.). Луцьк, 2021. С. 502-503.
5. Kukharyk V. Financial Provision Management for the Environmental Protection of the Transborder Region / B. Skorokhod I., Kukharyk V., Boiar A., Kytsyuk I., Horbach L. *Financial and Credit Activity : Problems of Theory and Practice*. 2022. Volume 3 (44). P. 251-260
6. Kukharyk V. The US-China Trade War : Causes, Timeline and Possible Scenarios. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2020. № 2 (406). С. 26-36.

Основна

1. Козак Ю. Г. Міжнародні економічні відносини : запитання та відповіді : навчальний посібник / за ред. Ю. Г. Козака, Т. Спорека, М. А. Зайця. 5-те вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 332 с.
2. Міжнародні економічні відносини : історія, теорія, політика : підруч. / А. С. Філіпенко. Київ : Либідь, 2019. 960 с.
3. Міжнародні економічні відносини : підручник / за наук. ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, Л. П. Кудирко [та ін.]. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2018. 612 с.
4. Рокоча В. В. Міжнародна торговельна діяльність : підручник / В. В. Рокоча, В. Г. Алькема, В. І. Терехов, Б. М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В. В. Рокочої. Київ : Університет економіки та права «КРОК», 2018. 698 с.

Додаткова

1. International Trade : Theory and Policy. URL: <https://resources.saylor.org/wwwresources/archived/site/textbooks/International%20Trade%20-%20Theory%20and%20Policy.pdf>.
2. International trade during the COVID-19 pandemic : Big shifts and uncertainty URL: https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=1129_1129345-casormobh7&title=International-trade-during-the-COVID-19-pandemic.
3. Міжнародна торгівля : конспект лекцій : навчальний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент». КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 191 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/43471/1/MT_KL.pdf.
4. Рут Ф. Р., Філіпенко А. С. Теорія та практика зовнішньої торгівлі та інвестиції : Підручник. Київ : Основи, 2009.